

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Alexio Illvstri Constantinopolitano Imperatori.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

mediatrix. Nam Ecclesia, quæ universalis una est, & non est divisa, sub uno pastore pro nobis suum sanguinem effundenti Christo ordinata, quamvis ab aliis & aliis quæ per partes sunt Ecclesiæ dispensentur & agantur, quibus secundum voluntates & scientias eas agentium & fides confirmatur vel moverur, & hodierni Ecclesiarum throni & honores à mundanis Principibus, & non aliunde, ipsis advenere. Si igitur Ecclesiarum Prælati omnem carnalem prudentiam suam expulerint, soli autem sancto Spiritui perscrutationem exquisitorum dogmatum imposuerint, impossibile est de facili solutionem dubiorum non persequi, & distantia pervenire ad unionem, & ad pacem litigantia. Si verò propria sua voluntate fuerint separati, operatio contrarij spiritus patenter, & inconjunctibile discissis & immixtibile divisus sequetur. Quemadmodum enim solis radij omnibus omnes æqualiter effunduntur, si verò quis sub tecteo quodam corpore abscondatur, huic & sole bene lucente non splendens nec lucens erit dies; sic purè & sine passione intellectus, quæ Dei sunt requirentibus, veritatis lumen à sancto Spiritu lucet, & orthodoxæ fidei lumen ipsos illuminat; non spiritualiter autem spiritualia requirentibus, veritatis inventio fit incomprehensibilis. Non enim complectuntur incomplexibilia, nec miscentur incommixtabilia. Tuæ igitur sanctitatis est secundum præcedentes synodales operationes pro requisitis dogmatibus synodalem conventionem fieri dispensare, & tua sic sanctitate faciente, sanctissima quæ apud nos est Ecclesia, non ad conventum tardabit. Et hoc quod de negotiis in scripto tuæ sanctitatis meo imperio directo declaratis. De secretioribus autem à prædictis Legatis meo imperio dictis secretius responderi tuæ sanctitati præceptum est præsentis homini imperij mei Venetico Iohanni Georgio; cui & tua credat sanctitas in omnibus quæ ipse dixerit ei, ut ex parte imperij mei. Noscat etiam tua sanctitas quoniam quàm magnè delectatum est imperium meum in tuæ sanctitatis prudentissimorum Legatorum prudentia, quàm plurimum etiam & eorum sapientiam & pro tuæ sanctitatis honore certamen acceptavit simul atque laudavit. Sciat autem tua sanctitas quoniam, prout & sui Legati diligenter

noverunt, * quòd & homines de melioribus suæ curiæ debeat mittere, & cum ipsa sentire amicabiliter. Ob viam autem difficultatem ac infidelitatem non potuit sic facere, & ob hoc præsentem item hominem suum Veneticum Iohannem Georgium ad te transmisit fidelem existentem, & ipsum imperio meo anulo & solo per hunc amicabiliter sentiens tecum. Det autem Deus secundum intentionem imperij mei cum tua sanctitate sentire amicabiliter. Mense Februarij, die, Indictione secunda.

ALEXIO ILLUSTRI
Constantinopolitano Imperatori.

MVLTA nobis attulit exultationis affectum quòd, sicut ex litteris excellentiæ imperialis accepimus, Legatos & litteras nostras recepit humiliter imperatoria celsitudo, & ad ea quæ super Ecclesiæ unitate nos scripsisse meminimus, etsi non omnino sufficienter & evidenter, benignè tamen & devotè respondit, & exhortationes & comminationes nostras suum rescripsit imperium acceptasse. Is enim à quo secundum Apostolum est omnis potestas, scrutator scilicet renum & cordium Iesus Christus, qui habet cor Principum in manu sua, qui aperit & nemo claudit, aures tuæ serenitatis aperuit, & eum tibi devotionis spiritum inspiravit, ut quæ per nos licet insufficientes Vicarios suos, & immeritos Apostolorum principis successores, imperiali magnificentiæ litteris fuerant exarata, & audires humiliter, & benignius acceptares; licet super subventionem terræ orientali hæcenus non impensa magnificentiam tuam nos crederis increpassè, cum tamen id non increpando scripserimus, sed potius commonendo; quamvis increpationis alloquium à pontificali non sit officio alienum. juxta quod Paulus ad Timotheum scribens aiebat: *Prædica verbum, in se importunè, opportunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina.* Miramur autem quòd imperialis prudentia pro recuperatione terræ sanctæ nondum esse laborandum visa est suis litteris innuisse: quia, sicut ex derelictione ipsius terræ poterat evidenter agnosci, nondum Dominus peccatis nostris fuerat complacatus, qui non in multitudine, nec in arcu, sed in virtute sua salvos facit de sua misericordia confidentes.

* Hæc defant nonnulla.

Epist. 211.
Respondet epistole superiori.
Edita est in Gestis Innocentij III.

Times enim, sicut tuæ litteræ continebant, ne si tempus à Deo ejusdem terræ liberationi prævisum, imperialis serenitas voluerit prævenire, se frustra laborasse deploret, & increpetur à Domino per Prophetam dicentem: *Sibi regnauerunt, & non per me: dominati sunt, nec me noverunt.* Verùm, ut non tam ad reprehensionem quàm instructionem loquamur, si diligenter consideres & inspicias veritatem, longè aliter intelliges sentiendum. Bonorum enim omnium dator, qui reddet unicuique secundùm opera sua, cui servitia coacta non placent, liberum homini concessit arbitrium, ut super his in quibus humanum posset invenire remedium, Dominum non tentaret. Scriptum est enim: *Non tentabis Dominum Deum tuum.* Est igitur in tanta necessitate populi Christiani vel potiùs Iesu Christi tam tibi quàm universis sacri baptismatis unda renatis libero utendum arbitrio, & subveniendum exuli crucifixo, ne si redemptionis ejusdem terræ tempus ignotum hominibus expectare volueris, & nihil agere per te ipsum, sed universa relinquere dispositioni divinæ, sepulchrum dominicum à Sarracenorum manibus præter tuæ subventionis auxilium liberetur, & inde per negligentiam imperialis magnificentia divinam incurrat offensam, unde per sollicitudinem suam gratiam Domini poterat promereri. Numquid enim sensum Domini cognovisti? Numquid consiliarius ejus es, ut certus de dispositione divina, tunc primùm arma moveas in paganos, & ad liberationem Hierosolymitanæ provinciæ accingaris, cum Dominus misereri disposuerit populi Christiani, & hereditatem suam de Sarracenorum manibus liberare? Nonne legisti de altitudine divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus? Sanè si divinæ mentis arcana præscires, & liberationem sepulchri dominici occultæ revelationis oculo prævideres, numquid tibi meritorium esset tunc primùm in terræ sanctæ subsidium proficisci, quasi velles Dominum in suæ dispositionis executione juvare, quæ per te nec impediri posset, nec etiam prorogari? Qui hoc sentiunt, dicere compellentur desipuissè Prophetas, qui eos penitentiam agere prædicabant, quorum peccatum ex eorum contemptu

Deus præviderat aggravandum. Ut cum Moïses jussus à Deo monuerit Pharaonem ut dimitteret populum, induratum sic tamen cor ejus, ut populum dimittere nollit, est flagellatus, non erit etiam, secundùm opinionem talium, vel desistendum à vitiis, vel virtutibus insistendum, sed standum potiùs dispositioni divinæ, quæ damnandos prævidit singulos aut salvandos. Legit, sicut credimus, imperialis excellentia, vel audivit, quòd propter peccatum Israëlitiçi populi, quadraginta dies, quibus debuerat terram repromissam intrare, in annos totidem Dominus commutavit, & è contrario ad contritionem & lachrymas Ezechiæ, vitam ejus in ter quinos annos extendit. Ex quo potest plenè perpendi quòd & tempus possit persecutionis Sarracenicæ breviare qui in Evangelio de Antichristi persecutione locutus adjecit: *Nisi breviati fuissent dies illius, salva non fuisset omnis caro.* Præterea inter ceteras arcanas & inferutabiles causas invasionis & detentionis terræ orientalis, hanc etiam Dominus sua forsitan miseratione prævidit, ut multi relictis parentibus & amicis, immo etiam omnibus quæ habebant, Christum assumpto salutiferæ crucis signo sequentes, in defensione terræ ipsius martyrio coronentur, & inde triumphans Ecclesia lateretur & augeatur in cælis unde militans dolere ac minorari videtur in terris. Nolumus autem in hujusmodi rebus amplius immorari, cum rectè attendentibus & insipientibus diligenter veritas pateat per se ipsam. Imperialis autem celsitudinis erit sic de cetero Christo exuli subvenire, ut & obloquentium detractionem evitet, & in ultimæ discussionis examine illud evangelicum contra se audire non possit: *Hospes fui, & non collegistis me: infirmus, & in carcere, & non venistis ad me.* Gaudemus autem quòd super Ecclesiæ unioni, pro qua imperatoriæ magnificentiæ specialiter litteras nostras direximus & Legatos, sicut ex litteris tuis accepimus, promptum videris habere affectum, & ad consummandū quod scripsimus intendere diligenter. Rescripsisti enim per litteras tuas (ut tuis verbis utamur) quòd nostræ sanctitatis est secundùm præcedentes synodales operationes pro requisitis dogmatibus synodalem conventionem fieri dispensare, & nostra sic sanctitate faciente, sanctissima, quæ apud vos

est, Ecclesia non ad conventum tardabit. Licet autem apostolica sedes non tam constitutione synodica quam divina caput & mater omnium Ecclesiarum existat, (sicut ex tenore litterarum quas venerabili fratri nostro Patriarchæ Constantinopolitano dirigimus, & quarum tibi destinamus exemplar, celsitudini tuæ plenius poterit apparere) idcirco Patriarcha prædictus nec pro disparitate rituum nec dogmatum diversitate differre debuerit quin nobis, sicut suo capiti, secundum antiquum & canonicum statum benignius & devotius obediret, cum certa non sint pro dubiis relinquenda; nos tamen pro multis necessitatibus ecclesiasticis disposuimus auctore Domino generale convocare Concilium & synodalem celebrare conventum: ad quem si vocatus à nobis juxta tuam promissionem occurrerit, cum hæc sint dogmata quæ nostris litteris requisivimus, ut scilicet membrum ad caput & ad matrem filia revertatur, Ecclesiæ Romanæ reverentiam & obedientiam debitam impensurus, cum sicut fratrem carissimum & præcipuum membrum Ecclesiæ benignè ac hilariter admitemus, de ceteris auctoritate sedis apostolicæ ac sacri approbatione Concilij cum suo & aliorum fratrum nostrorum consilio quæ statuenda fuerint statuentes. Alioquin, cum scandalum Ecclesiæ non debemus ulterius sustinere, qui de area Domini zizania debemus & paleas exsufflare, dissimulare non poterimus quin in ipso Concilio, si desuper datum fuerit, in hoc negotio de fratrum nostrorum consilio procedamus. Monemus igitur magnificentiam tuam & exhortamur attentius, & in remissionem injungimus peccatorum, quatenus sic efficias, ut idem Patriarcha per se, vel si fortè justa præpeditus occasione nequiverit, per procuratores idoneos & aliquos de majoribus Ecclesiarum Prælati statuto tempore ad Concilium vocatus accedat, apostolicæ sedi obedientiam & reverentiam secundum statum canonicum præstiturus; ne si secus actum fuerit, quod non credimus, tam in te, qui potes, si volueris, efficere quod mandamus, quam in eum & Ecclesiam Græcorum procedere compellamur. Super ceteris autem dilectum filium I. Capellanum & familiarum nostrum, apostolicæ sedis Legatum, virum providum & discretum, nobis &

fratribus nostris obtentu suæ religionis & honestatis acceptum, ac tuæ serenitati devotum, ad imperialem excellentiam duximus destinandum; monentes & exhortantes attentius quatenus eum sicut Legatum apostolicæ sedis benignè recipias & honores, & ea sine dubitatione qualibet credas quæ tibi ex parte nostra duxerit proponenda; sciturus pro certo quod si nostris volueris consiliis acquiescere, gravi tempestate sedata, grata tibi poterit tranquillitas provenire. Datum Laterani Idibus Novembris.

L. VICARIO NOSTRO
apud Constantinopolim.

Quanto de benignitate sedis apostolicæ locum obtines celsiorem, tanto tibi est sollicitius procurandum ut te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram vel ad sinistram, quod non minus re quam nomine vices apostolicas gerere videaris. Pervenit sanè ad audientiam nostram quod quidam simplices sacerdotes apud Constantinopolim ea sacramenta præsumunt fidelibus exhibere quæ ab Apostolorum tempore rite fuerint solis Pontificibus reservata, ut est sacramentum Confirmationis, quod chrismando renatos soli debent Episcopi per manus impositionem conferre, ad excusandas excusationes in peccatis & sui erroris fomentum solam consuetudinem præterdentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, sed augmentet: quæ tanto graviora existunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc & alia, quæ oculos divinæ majestatis offendunt, de agro dominico extirpari, discretionis tuæ per apostolica scripta præcipiendo mandamus quatenus omnibus Latinis Presbyteris apud Constantinopolim constitutis districtè prohibeas ne talia de cetero sua temeritate præsumant, quæ licet non sint à fidelibus contemnenda, tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate, quæ legem non habet, omittere, quam ut ab his quibus ea conferre non licet ex temeritate, quæ lege damnatur, non sine gravi periculo inaniter conferantur; cum umbra quædam ostendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu. Alios quoque subiectos tuos & ab illicitis revocare satagas & ad facienda bona verbo & exemplo pariter invitare: quibus quales pro

Epist. 211.
Sacramentum
Confirmationis
administrari
non potest nisi
ab Episcopo.
Cap. Quanto.
De consecra-
tione.